

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 30 Mart 2018
Sayı : 1822

10/2+37

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ulusal paraların değişim, değer saklama ve hesap birimi gibi üç temel işlevi içermesi gerekmektedir. Ancak Türkiye'nin de bulunduğu pek çok ülkenin parası, bu fonksiyonları yerine getirememektedir. Türk Lirasının değerindeki değişimler, Türkiye ekonomisinin durumu hakkında fikir veren en önemli ekonomik göstergelerden bir tanesidir. Yüksek enflasyon, devalüasyon beklentisi, uygulanan para politikalarında otonominin kaybedilmesi, senyoraaj gelirinden yararlanamama, ulusal para talebinin istikrarsız hale gelişi, döviz kuru belirsizliğinin artışı ve en önemlisi Türk Lirasının uluslararası alanda itibar kaybetmesi sonucunda gibi sebeplerle TL'den 6 sıfır atılmasını öngören yasa, 31 Ocak 2004 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanmış, 1 Ocak 2005'te de paradan 6 sıfır atılmıştır. Ancak, 2006 yılından bugüne Türk Lirası'nın alım gücünün yüzde 68 oranında değer kaybettiği yapılan araştırmalar sonucu ortaya çıkmıştır. Bu hamlenin enflasyon belirsizliğinin azalması, para politikasının kredibilitesini artırma gibi bir etkisi olmamıştır. Aksine, Türk Lirası her geçen gün ABD Doları ve Avro karşısında değer kaybetmektedir. Bugün 1 ABD Doları=4.00 TL, 1 Avro=4.96 TL olmuştur.

Bu bağlamda, ekonomide iktidar tarafından sürekli dile getirilen "büyüme" ye ve 12 sene önce 6 sıfır atılmış olmasına rağmen Türk Lirasının günden güne hızla değer kaybetmesinin nedenlerinin araştırılarak belirlenmesi, bu konuda uygulanan politikalardaki eksiklerin tespit edilerek ortak akıl çerçevesinde ele alınıp çözüm yolları üretilmesi adına Anayasanın 98 ve İçtüzüğü'nün 104 ve 105. Maddeleri gereğince bir Meclis Araştırması açılması konusunda gereğini arz ederiz.

Niyazi Nispet Karay
Antalya Mv.

Şenol Fethi Gire
Nispet Mithatçı

Saygılarımla,

M. BAKAN

Murat BAKAN
İzmir Milletvekili

Hilmi Yavaşıcı
Hatay Mv.

Yusuf Toprak
Burdur Mv.

Mehmet Tm

Balıkesir Mv.

Dr. Ali Şenel
İstanbul Mv.

Mevlüt Duda
Hatay Mv.

M. BAKAN

Artık

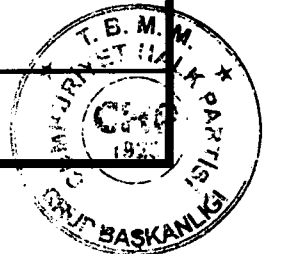
Önursal ADIGÜZEL
İstanbul Mv.

Mustafa Ali BAKAN
İzmir Mv.

1822 Sayılı Meclis Araştırma Önergesinin İmza Çizelgesi

Adı Soyadı	Seçim Bölgesi	İmza
Ökon Gaybıoğlu	Edirne	
Ökür Mırmır	İzmir	
Uğur Dıyıklı	Aydın	
Mehmet Hamur	Konya	
Özkan YALIM	Uşak	
Serabi Kayıoğlu	Mersin	
Akin İSTİMLİDAG	Miğir	
İlhan Çekir	İstanbul	
Şenel Sorhan	Ankara	
Orhan Soribal	Erzurum	
Ömer Sühe ALKAN	Muğla	
Taylan İZCAN	Bolu	
Tahsin Torkan	Kocaeli	

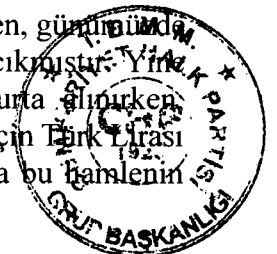

GEREKÇE

Para olarak adlandırdığımız nesne yaşamın vazgeçilmez önemli bir parçasıdır. Çünkü para, onu elde etmek için harcanan çaba ile onun simgelediği satın alma gücü arasındaki ilişkiyi belirlemektedir. İnsanlık tarihi içerisinde değişik biçimlerde kendine yer edinmiş olan para, sözlük anlamıyla günümüzde “değişim aracı ve değer ölçüsü olarak kullanılmak üzere devletçe bastırılan maden veya kağıt parçası” olarak tanımlanmaktadır. Keynes’in para teorisinde tanımladığı; değişim, değer saklama ve hesap birimi gibi üç temel işlevi içermesi gerekmektedir. Ulusal paralar bu fonksiyonlarını istikrarlı bir şekilde yerine getirdiği sürece hem ülke içerisinde, hem de ülke dışında genel kabul görmektedir. Ancak Türkiye’nin de bulunduğu pek çok ülkenin parası, bu fonksiyonları yerine getirememektedir. Örneğin, ABD’nin süper güç olmasının temel nedenlerinden en önemlisi, ulusal parası olan doların 20. yüzyılın en güçlü para birimlerinden biri olmasından kaynaklanmaktadır (Mundell, 2000: 1). Her ülkenin ABD gibi güçlü bir ulusal paraya sahip olması mümkün değildir. Bundan dolayı bazı ülkelerin para birimi istikrarsız bir yapı göstermekte ve paranın bazı fonksiyonlarını yerine getirememektedir. Bazen de fonksiyonlarının tamamını kaybeden ulusal paralar, değişim aracı olarak bile kullanılmamaktadır.

Prof. Dr. Mehmet Alagöz’ün “*Paradan Sıfır Atmanın Gerekçeleri, Sonuçları Ve Türk Lirasına İade-İ İtibar*” konulu araştırmasında da yer verdiği üzere, Türkiye örneğini inceleyen literatürün neredeyse tamamında, para ikamesi sürecinin ortaya çıkış nedenleri olarak; yüksek enflasyon, devalüasyon beklentisi ve faiz farklılıklarından yararlanmak için yapılan arbitraj şeklinde gösterilmektedir. Ayrıca para ikamesi sürecinin etkileri de, özet olarak; para politikasında otonominin kaybedilmesi, senyoraj gelirinden yararlanamama, ulusal para talebinin istikrarsız hale gelişi ve döviz kuru belirsizliğinin artışı olarak gösterilmektedir (Küçükkale, 1999: 58).

Türk Lirasının değerindeki değişimler, Türkiye ekonomisinin durumu hakkında fikir veren en önemli ekonomik göstergelerden bir tanesidir. 1923’den günümüze kadar geçen süreçte Türkiye ekonomisi kendi içerisinde önemli aşamalardan geçmiş olmakla birlikte, gelişmiş ülkelerle mukayese edildiğinde çok gerilerde kaldığını söylemek yanlış olmayacaktır. Ulusal paramıza değer kazandırmak ve uluslararası itibarını geri kazanmasını amacıyla Türk Lirası’ndan (TL) 6 sıfır atılmasının üzerinden 10 yıl geçmiştir. TL’den 6 sıfır atılmasını öngören yasa, 31 Ocak 2004 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanmış, 1 Ocak 2005’te de paradan 6 sıfır atılmıştır. Paradan sıfır atılmasının başarılı olması için siyasi, ekonomik ve psikolojik olmak üzere bir takım ön şartların gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Her şeyden önce paradan sıfır atılması operasyonuna karar verecek olan siyasi otorite, bunun için en uygun zamanı iyi tespit etmeli ve Merkez Bankası paradan sıfır atılmasına ilişkin teknik alt yapıyı çok iyi hazırlamalıdır. Paradan sıfır atılması esnasındaki diğer bir ön şart ise, ekonomik reformların gerçekleştirilmesidir. Reformun en önemli önceliği, enflasyon oranının makul bir seviyeye düşürülmesidir. Ancak, 2006 yılından bugüne Türk Lirası’nın alım gücünün yüzde 68 oranında değer kaybettiği, 2006 yılında eski parayla 1 milyon liraya 78 gram et alabilirken, günümüzde ise 1 liraya sadece 25 gram et alınabildiği yapılan araştırmalar sonucu ortaya çıkmıştır. Yine tabloda yer alan bilgiye göre 2006 yılında 1 milyon liraya 10 tane yumurta alınırken, günümüzde ise sadece 2 tane yumurta alınabilmektedir. Kısacası, 6 sıfır atıldığı için Türk Lirası değer kazanmış gibi yansıtılsa da bunun vatandaşın cebine bir yansıması veya bu hamlenin

enflasyon belirsizliğinin azalması, para politikasının kredibilitesini artırma gibi bir etkisi olmamıştır. Aksine, Türk Lirası her geçen gün ABD Doları ve Avro karşısında değer kaybetmektedir. Bugün 1 ABD Doları=4.00 TL, 1 Avro=4.96 TL olmuştur.

Türk Lirasının değerindeki değişmeler, Türkiye ekonomisinin durumu hakkında fikir veren en önemli ekonomik göstergelerden bir tanesidir. Banknotlardaki sıfırların sayısına bakıldığında 6 sıfır eksiktir ancak bu, son 40 yıldır devam eden yüksek ve kronik enflasyonun olumsuz etkilerini bertaraf edememiş ve Türk Lirasının satın alma gücünde olumlu bir gelişmeye vesile olmamış, vatandaşın cebine yansımadığı gibi toplumun alım gücü düşmüştür. Ekonomide iktidar tarafından sürekli dile getirilen “büyüme” ye ve 12 sene önce 6 sıfır atılmış olmasına rağmen Türk Lirasının günden güne hızla değer kaybetmesinin nedenlerinin araştırılarak belirlenmesi, bu konuda uygulanan politikalardaki eksiklerin tespit edilerek çözümler üretilmesi adına bir Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.

